

Przegląd Broni Ręcznej 2002: Podsumowanie Rozdziału

3 Legalne-Nielegalne Powiązanie: Światowe Przerzuty Broni Ręcznej

Z grubsza licząc, 80 do 90 procent światowego obrotu bronią ręczną, lub transakcje o wartości około 4 miliardów USD rocznie, jest legalne. Dostawy z tego obrotu są skierowane do tych krajów i osób, które uzbrajają się legalnie do celów obrony, bezpieczeństwa lub sportu. Nadal jednak niewielka część broni jest wykorzystywana do aktów przemocy, przestępczości oraz łamaniu praw człowieka, co powstrzymuje rozwój i demokrację, i przyczynia się do regionalnej niestabilności, oraz braku bezpieczeństwa. Nielegalny obrót bronią ręczną, którego wartość wynosi najprawdopodobniej nie więcej niż dodatkowy 1 miliard USD rocznie, jest jednym ze sposobów, w którym różne podmioty mogą uzyskać broń do niewłaściwych celów.

Pod względem legalnego obrotu, analiza krajowych danych celnych wskazuje, iż niektóre sektory światowego obrotu bronią ręczną (szczególnie pistoletami i bronią myśliwską) zdają się podupadać od 1995 roku. Jednakże tendencja ta nie dotyczy światowego obrotu bronią ręczną do celów wojskowych. Głównymi eksporterami tego typu broni w roku 2000 (ostatni rok, za który dostępne są dane) pod względem wartości były Stany Zjednoczone oraz Federacja Rosyjska.

Oficjalne statystyki na temat międzynarodowego obrotu bronią ręczną są dalekie od kompletności. Jednakże około 50 procent szacowanego, łącznego, legalnego obrotu (ponad 2 miliardy USD) można zidentyfikować zarówno ze źródeł oficjalnych, jak i nieoficjalnych. Podczas gdy odnotowano znaczącą poprawę w jawności światowego obrotu bronią ręczną w ostatnich latach, duża liczba krajów eksportujących, nadal nie przedstawia racjonalnych danych o ich eksporcie broni ręcznej. Dane takie są zasadnicze dla publicznej i parlamentarnej kontroli nad transferami broni ręcznej. Nadzór jest jednym z kluczowych elementów niezbędnych do minimalizacji przetrwania broni ręcznej z legalnych do nielegalnych kanałów.

Broń ręczna przetrucana jest z legalnych na nielegalne rynki w następujące sposoby:

- *Bezpośrednie dostawy rządowe (sponsorowanie) broni dla podmiotów pozapaństwowych:* Patronat rządowy jest głównym źródłem broni dla większości podmiotów pozapaństwowych.
- *Naruszenia embarg na broń:* Wstępne badania wskazują, iż co najmniej 54 kraje były w sposób bezpośredni lub pośredni powiązane z przetruciami broni ręcznej naruszającymi międzynarodowe embarga na broń.
- *Naruszenia zobowiązań użytkownika końcowego:* Typowe naruszenia przez użytkownika końcowego obejmują ponowny przetrzut dostaw broni, co jest naruszeniem zobowiązania o niedokonywaniu przetrzutu, przy ukrywaniu tożsamości faktycznego użytkownika końcowego i podrabianiu lub kupowaniu fałszywych certyfikatów końcowego użytkownika.
- *Obrót mrówkowy:* Obrót mrówkowy jest procesem dzięki któremu broń jest kupowana legalnie w jednym kraju, a następnie jest przemykana w małych ilościach, czasami po sztuce za każdym razem, do innego kraju. Obrót taki ma często miejsce na granicy amerykańsko-meksykańskiej oraz brazylijsko-paragwajskiej.

- *Kradzież*: z państwowych lub prywatnych arsenałów, w tym korupcja urzędników kradnących z zasobów podlegających ich odpowiedzialności, jest kolejnym sposobem, w jaki legalna broń trafia do nielegalnego obrotu. Obejmuje to także kradzież dokonywaną w wyniku upadku państwa, tak jak w Albanii lub Somalii.

Gdy broń ręczna znajdzie się już na nielegalnym rynku, jest dalej przedmiotem obrotu będąc przetrzucaną z jednego regionu niestabilności lub konfliktu do innego, podsycanego popytem oraz chęcią zysku ze strony przemytników. W mniejszym stopniu, nielegalna produkcja rzemieślnicza broni ręcznej także przyczynia się do ilości broni dostępnej na nielegalnym rynku. Ogólnie, gdy broń znajdzie się już na nielegalnym rynku, pozostaje tam dopóki nie zostanie skonfiskowana, zdana i/lub zniszczona.

Jest coraz więcej dowodów na powiązania między legalnym i nielegalnym obrotem bronią ręczną. W związku z tym, zwiększona jawność legalnego obrotu bronią ręczną pomoże w poznaniu sposobów, w jaki broń ta trafia na nielegalne rynki. Kluczowym pytaniem jest: Czy rządy oraz społeczność międzynarodowa są chętne do monitorowania i kontrolowania legalnego obrotu broni ręcznej, by zapobiegać przerzutowi, a tym samym zwalczać nielegalny obrót?